

UNIVERSITATEA „BABEȘ BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE LITERE
DEPARTAMENTUL DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ENGLEZĂ

O ABORDARE PSIHO-MEDICALĂ A TRAUMEI ÎN
ROMANELE LUI TONI MORRISON

TEZĂ DE DOCTORAT

REZUMAT

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC,
Prof. univ. dr. Michaela Mudure

DOCTORAND,
Liana Beian

2013

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	2
2. RASA ȘI RASISMUL CA TULBURARE OBSESIV-COMPULSIVĂ.....	11
3. TRAUMA SCLAVIEI SI PATOLOGIA VIOLULUI.....	28
4. TULBURAREA DISMORFICĂ CORPORALĂ ÎN <i>THE BLUEST EYE</i>.....	52
4.1 Eșecul căutării fanatice a frumuseții de către societate	71
5. DISFUNȚIONALITATEA PRIETENIEI DE TIP ECTOPIC ÎN <i>SULA</i>.....	94
6. TRAUME ÎN <i>SONG OF SOLOMON</i>.....	109
6.1 Tulburarea bipolară.....	109
6.2 Necrofilia.....	131
7. VISÂND VISUL INTERZIS ÎN <i>TAR BABY</i>.....	142
7.1. Rasă, bulimie și anorexie în <i>Tar Baby</i>	154
8. <i>BELOVED</i> ȘI PSIHANALIZA LUI FREUD.....	179
8.1 Patologia infanticidului în <i>Beloved</i>	190
9. CRIMELE PASIUNII ÎN <i>JAZZ</i>.....	202
10. TRAUME ÎN <i>HOME</i>.....	212
10.1 Codependența rasială.....	212
10.2 Autismul rasial	234
11. CONCLUZII.....	247
BIBLIOGRAFIE	255

CUVINTE CHEIE: anorexie, autism rasial, boală bipolară, bulimie, codependență rasială, crimele pasiunii, discriminare, infanticid, medicină, necrofilie, psihanaliză, psihologie, rasă, rasism, sarcina ectopică, sclavie, traumă, tulburare dismorfică corporală, tulburare obsesiv compulsivă.

REZUMAT

O abordare psiho-medicală a traumei în romanele lui Toni Morrison este centrată pe diferitele aspecte ale psihologiei și medicinei în contextul traumatic al operelor lui Toni Morrison. Teza este concepută a fi un experiment original în care literatura își depășește propriile sale granițe și fuzionează cu soliditatea psihologică și medicală a fenomenelor expuse. Amprenta patologicului pune în mișcare interpretările de tip psihologic și medical, acestea fiind generate de o fibră literară șocantă și traumatizantă. Contradicțiile și tensiunile personajelor le transformă pe acestea în exponenții ideali ai profilelor de tip psiho-medical.

Psihologia și medicina reprezintă un imens ajutor pentru această cercetare doctorală, deoarece ele explică universul complicat și paradoxal al psihicului uman, care e o constantă fundamentală a universului literar al lui Toni Morrison. Psihicul uman este disecat și analizat din perspectiva rasismului, transformând personajele scriitoarei în captivile propriilor vieți și decizii. Chiar dacă cele mai multe dintre ele nu mai sunt sclavii oprimați ai unei Americi de tip sclavagist, ele poartă cu ele greutatea invizibilă a unui alt tip de sclavii, exacerbată de influența otrăvitoare a rasismului. Acesta transformă personajele în păpuși aflate în mâinile unui păpușar sef, principalele atracții în marele circ al rasismului.

Psihicul personajelor este supus presiunii și traumei. Aceste ființe trăiesc momente desfiguratoare care demonstrează provocarea impusă de înțelegerea psihicului uman și a mecanismelor sale de supraviețuire. Ele au de înfruntat situații abominabile aproape imposibil

de tolerat. Sclavia și rasismul sunt acele fragmente existențiale care demonstrează, în operele scriitoarei, bestialitatea unui anumit tip de agresiune ale cărei consecințe nu se limitează și nu se termină odată cu apariția situației traumatizante, ci se extind pe tărâmul patologicului.

Din punctul de vedere al sensului literal al cuvântului sclavie, aceasta reliefează în operele lui Toni Morrison un fenomen complex, dezvăluind brutalitatea a sute de ani de dominație a sclavilor în Statele Unite ale Americii. Din perspectiva socială, sclavia simbolizează setea individului pentru putere și dominare. În America, sclavia s-a născut din nevoia populației albe de forță de muncă ieftină, fiind alimentată de cerințele economice ale unei Americi în plină dezvoltare. O economie înfloritoare a necesitat colonizarea de noi teritorii și înrobirea populației de culoare, slab dezvoltate.

Sclavia se poate defini în termeni generali ca sumă a limitelor constrictive impuse de un individ asupra altui individ în anumite contexte istorice și psihologice care încurajează apariția actului abuziv. Romanele lui Toni Morrison nu au menirea de a formula sentințe de tip moral asupra sclaviei. Ele doar transmit o emoție de tip estetic cu ajutorul personajelor complicate și complexe din punct de vedere psihologic. O scriitoare sofisticată ca și Toni Morrison nu a dorit să ofere un produs literar limitat de granițele restrictive ale unui fenomen istoric. Intenția sa a fost de a folosi sclavia, în consecință rasismul, ca argument perfect pentru spectrul larg de emoții și trăiri, experimentate atât de către sinele afro-american modern, cât și de către sinele foștilor sclavi. Ea își invită cititorul în propria sa lume literară unde ideile preconcepute sunt denudate, verdictele sunt interzise, iar personajele sunt investite cu o manieră unică de transmitere a mesajului artistic.

Sclavia și rasismul sunt recompuse și redefinite permanent în universul literar al scriitoarei. Fiecare scenă, fiecare situație de viață și de moarte în care personajele își trăiesc propriul fragment al destinului lor implacabil ca afro-americani, desăvârșesc versiunea creativă a scriitoarei, care reinterpretează sclavia și rasismul din punct de vedere literar.

Sclavia, văzută din perspectivă literală sau figurativă, reprezintă partea esențială a romanelor scriitoarei, care înfățișează două fațete psihologice ale aceleiași noțiuni. O parte a operelor lui Toni Morrison, *Beloved* și *A Mercy*, sunt chintesența sclaviei în forma sa brutală, în timp ce *The Bluest Eye*, *Sula*, *Song of Solomon*, *Tar Baby*, *Jazz* și *Home* reprezintă o versiune cinică și mai sofisticată a sclaviei, concentrată sub forma rasismului.

În consecință, Toni Morrison folosește rasismul ca o continuare implacabilă a unui fenomen istoric. Rasismul constituie, în operele *The Bluest Eye*, *Sula*, *Song of Solomon*, *Tar Baby*, *Jazz* și *Home*, vlăstarul nedorit și diform, o consecință a unei relații sordide și nefericite din punct de vedere istoric, reflectată de sclavie. Rasismul reprezintă acel tip de subjugare, frumos disimulată și insidioasă, care concentrează cu succes dezvoltarea unui anumit tip de război extrem de eficient din punct de vedere psihologic, acționând atât pe partea vizibilă, cât și pe cea invizibilă. Rasismul, la fel ca bomba artizanală, are un potențial uriaș atunci când versatilitatea sa este adusă în discuție. Rasismul e acea armă care poate fi mascată cu ușurință și poate trece nedetectată, dar care are consecințe devastatoare când e detonată.

Sclavia și rasismul sunt exponenții răului suprem în operele lui Toni Morrison; prin urmare, lucrarea mea de doctorat dorește să descopere modalități noi prin care cei doi termeni pot fi concepuți și zugrăviți într-o manieră distinctă și originală.

Capitolele **Rasa și rasismul ca tulburare obsesiv-compulsivă (TOC) și Trauma sclaviei și patologia violului** sunt abordări personale, psihologice și medicale asupra noțiunilor de rasă, rasism și sclavie. Boala obsesiv-compulsivă și tabloul clinic al violului reprezintă acele trasee științifice în care rasa, rasismul și sclavia sunt descompuse și reinterpretate într-o manieră inovatoare.

Tulburarea dismorfică corporală în romanul *The Bluest Eye* și Eșecul căutării fanatice a frumuseții de către societate constituie noi perspective psihologice de înțelegere

a Pecolei, personajul principal al romanului *The Bluest Eye*, și a societății în care evoluează aceasta. Povestea eroinei este reiterarea traumei fără sfârșit a adolescenței afro-americane, analizată și redefinită din perspectiva patologiei tulburării dismorfice corporale. Aceasta este reprezentativă pentru eșecul simbolizat de contextul social și psihologic în care Pecola se dezintegrează în mod inevitabil.

Capitolul **Disfuncționalitatea prieteniei de tip ectopic în Sula** se dezvoltă în jurul prieteniei dintre două identități feminine afro-americane, Sula și Nel, a căror relație complicată, dramatică și complexă constituie argumentul desăvârșit pentru desfășurarea literară a unui fenomen medical reprezentat de către sarcina ectopică. Analogia dintre evoluția patologică a embrionului, în cazul sarcinii ectopice, și evoluția patologică a eroinei Sula, simbolul fetei morți, reprezintă paralela perfectă care ilustrează intensitatea dramei celor două fenomene.

Traume în Song of Solomon este un capitol compus din subcapitolele **Tulburarea bipolară** și **Necrofilia**. Primul subcapitol este axat pe găsirea corespondențelor dintre tulburarea bipolară și complexitatea romanului *Song of Solomon*. Folosind solidul argument medical al bolii psihice, s-a putut stabili o paralelă între stările de fericire extremă și depresie extremă, asociate naturii contradictorie a evenimentelor din roman. **Tulburarea bipolară** expune drama a câtorva generații de afro-americani, puternic marcați de consecințele nemiloase ale sclaviei și rasismului. Această boală psihică servește ca argument medical pentru înțelegerea unor indivizi adânc tulburați emoțional și al căror univers patologic este dovada puternică a dramei ce caracterizează identitatea afro-americană. **Necrofilia** descrie relația sexuală șocantă dintre o fiică și tatăl ei. Este construită pe nesiguranțele emoționale ale fiicei, Ruth Foster Dead, alimentate de nesiguranțele rasiale și identitare ale tatălui său, doctorul Foster.

Tar Baby, cel de-al patrulea roman al scriitoarei, explorează aspectele multifacetate ale afro-americeanului Jadine, un suflet de culoare, captiv într-o existență albă. Această contradicție creează tensiuni și drame pentru cosmopolita Jadine care, aparent, trăiește o existență plină de succes. Felul său de a trăi conduce la transformarea sa într-un mutant rasial, forțând-o să devină altceva decât ce este în realitate. Ea acceptă aceste compromisuri pentru a avea succes în lumea albă. **Visând visul interzis în *Tar Baby* și *Rasă, bulimie și anorexie în *Tar Baby****, folosesc diferite instrumente psihologice pentru a capta drama femeii de culoare care pendulează între o conștiință rasială deplină a propriei ființe și intoxicarea cu himera modelului alb de succes.

Romanul *Beloved* expune povestea slavei Sethe, puternic traumatizată de pierderea fetiței sale, pe care o ucide cu un fierăstrău. În *Beloved și psihanaliza lui Freud și Patologia infanticidului în *Beloved**, atenția este centrată pe ideea de infanticid, un moment desfigurător din punct de vedere psihologic, atât pentru mama, cât și pentru copil. În primul capitol, crima este analizată din perspectiva isteriei, un fenomen extrem de discutat de psihanaliza freudiană. **Patologia infanticidului în *Beloved*** se axează asupra statutului ambivalent al lui Sethe, care poate fi percepută, fie ca o martiră, fie ca o criminală cu sânge rece. Natura psihanalitică și controversată a celor două capitole reprezintă efortul personal de a înțelege profunzimea psihologică a romanului *Beloved*.

Crimele pasiunii în *Jazz* este construit pe ideea de cuplu afro-american care tinde spre o viață de succes în New York. Dintr-o perspectivă psihologică, Joe și Violet sunt indivizi disfuncționali, deoarece ambii încearcă să-și depășească propriile frustrări și să compenseze neajunsurile de tip rasial. Capitolul surprinde esența crimelor comise de Joe și Violet, demonstrând că violența este rezultatul direct al trecutului psihologic, social și rasial, al celor doi soți și care, inevitabil, le conturbă liniștea. Evoluțiile lui Joe și Violet se

concentrează în jurul căutării dramatice și fără speranță de către individul afro-american a unui țărn solid de stabilitate emoțională.

Home ne relatează povestea lui Frank Money, a cărui dramă modelează universul patologic al capitolului **Traume în Home**. Acesta este divizat în **Codependența rasială** și **Autismul rasial**. Incredibil de sugestivă și aproape naturalistă, suferința emoțională pe care Frank Money o îndură în cel de-al cincilea deceniu al unei Americi rasiste pavează calea spre fenomenele psihologice zugrăvite, codependența și autismul. Rasismul este vinovatul și cel care facilitează codependența și autismul lui Frank. Amândouă fenomenele descriu handicapul emoțional al personajului principal. El este incapabil să ia decizii sănătoase și mature.

Chiar dacă sunt interesante din punct de vedere al unei dinamici rasiale și sociale, celelalte romane ale lui Toni Morrison, *Paradise*, *Love* și *A Mercy* nu reprezintă un argument solid pentru o abordare psiho-medicală; în consecință nu le-am folosit în prezenta teză de doctorat.

Aceasta teză este o abordare inovatoare în domeniul literaturii afro-americane, deoarece caută modalități prin care literatura poate fi reinterpretată dintr-o perspectivă medicală, respectiv patologică. Noțiunile de rasă și rasism sunt corelate cu diferite forme de dezvoltare emoțională și de înțelegere a complexității ființei umane. Mai mult decât atât, coliziunea dintre rasa neagră și rasa albă oferă o fundație solidă și contextul potrivit pentru descoperirea și interpretarea diferitelor fenomene psihologice, interracial, așa cum sunt ele prezentate în operele scriitoarei.

Studiul meu este un experiment care caută să exploreze caleidoscopul multifacțat al experiențelor populației de culoare, generat de inevitabila ciocnire interracială. Este o încercare de a înțelege, din punct de vedere medical, psihologic și rasial conceptul de limitare fizică și psihologică, soarta și drama care decurg din acestea. Toate personajele din romanele

lui Toni Morrison au, într-un fel sau altul, o anumită contradicție cu ele însele și, în consecință, cu societatea și ideea de rasă. Acestea evoluează în situații complicate și dificile, dobândind calitatea de a fi identități literare iconice. Realismul acestora le transformă în entități vii, cu potențialul de a schimba viețile cititorului.

La o primă vedere, romanele nu au o legătură directă cu domeniul medical, dar la o cercetare mai atentă, ele sunt oglinda reflexivă a universului vast și complex al psihicului uman, cu gândurile și percepțiile sale contorsionate și neașteptate. Alături de psihologi, psihiatrii au încercat să demistifice mecanismele și tainele psihicului uman, dar acesta s-a dovedit a fi unul dintre eșecurile comunității științifice. Prezenta premiză face munca studentului doctorand și mai dificilă, deoarece se bazează pe analizarea a ceva imposibil de evaluat. Cu toate acestea, frumusețea și caracterul special a unei asemenea abordări determină depășirea obstacolelor puse de către sistemul psihic uman.

Operele lui Toni Morrison, prin intermediul sclaviei și rasismului, capătă forme artistice fără precedent sub penița scriitoarei care a crescut ascultând povești despre sclavi. Acestea au avut un impact dramatic asupra psihicului și imaginației micuței Chloe, care a reușit mai târziu, la maturitate, în persoana lui Toni Morrison, să metamorfozeze amintirile desfiguratoare despre sclavi în opere literare memorabile.

Creațiile scriitoarei zugrăvesc partea negativă și brutală a personalității umane. Acestea generează o întreagă gamă de emoții și sunt capabile de a transporta cititorul în universul imaginar al poveștilor șocante. Romanele au o funcție eliberatoare pentru cititor, care dezvoltă o relație empatică cu personajele, creând acestuia impresia unei sesiuni literare de psihoterapie.

Personajele lui Toni Morrison sunt identități unice cu o evoluție unică, verbalizând plânsul surd al generațiilor de sclavi. Ele sunt situate în diferite contexte psihologice și

rasiale, corelate în așa fel, încât conturează patologia universului disfuncțional afro-american, influențat de acțiunea negativă a albilor.

Toni Morrison introduce cititorul într-o lume diferită față de scriitorii albi consacrați. Ea reușește, prin intermediul intrigii și al personajelor, să redea credibilitatea experienței afro-americane. Realismul violent al romanelor se întrepătrunde cu drama individului afro-american, aceasta reprezentând motivația constantă a crezului artistic a lui Toni Morrison.

Răul este perceput ca pericol fizic și psihologic, fierul încins care lasă cicatrici adânci asupra fostului și actualului sclav. Aceste semne rămân alături de victime pe întreg parcursul existenței lor, împiedicându-le să-și găsească propria identitate și sensul propriilor existențe. Astfel ciuntite rasial, ele încearcă în van să-și găsească calea în beznă de tip discriminatoriu. Frica este simbolul răului care acompaniază subconștientul afro-american. Victima de culoare stă în cercul vicios al terorii, acea umbră care îi urmărește constant existența. Frica, durerea, dezumanizarea și sentimentul neputinței sunt omniprezente, reprezentând monștrii trecutului și ai prezentului, într-o existență fragilă și complicată.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Surse Primare:

Morrison, Toni. [1970], [1987], [1992] *The Bluest Eye, Beloved, Jazz*. Quality Paperback Book Club: New York, 1998.

Morrison, Toni. [1974] *Sula*. Vintage Books: London 2005.

Morrison Toni. [1977] *Song of Solomon*. Vintage International Vintage Books, A Division of Random House Inc.: New York, 2004.

Morrison, Toni. [1981] *Tar Baby*. Vintage Books: London, 2004.

Morrison, Toni. [2012] *Home*. Chatto & Windus: London, 2012.

Surse Secundare:

Aggrawal, Anil. *Necrophilia, Forensic and Medico-Legal Aspects*. Boca Raton: CRC Press, Taylor& Francis Group, 2011.

Anderson, Richard. *Toni Morrison*. New York: Marshall Cavendish Benchmark, 2006.

Baker, Jed. *The Social Skills Picture Book, Teaching Play, Emotion, and Communication to Children With Autism*. Arlington: Future Horizons Inc., 2001.

Baker, Ratchel. *Sigmund Freud for Everybody*. New York: Popular Library Edition, 1955.

Bloom, Harold. *Bloom's Bio Critique Toni Morrison*. Philadelphia: Chelsea House Publishers, 2002.

Bloom, Harold. *Bloom's Modern Critical Interpretations Toni Morrison's The Bluest Eye*. New York: Infobase Publishing, 2007.

Boas, Franz. *Race Language and Culture*. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1982.

Boulukos, George. *The Grateful Slave. The Emergence of Race in Eighteenth Century British*

- and American Culture*. New York: Cambridge University Press, 2008.
- Bouson, J. Brooks. *Quiet as It's Kept, Shame, Trauma and Race in the Novels of Toni Morrison*. Albany: State University of New York Press, 2000.
- Breuer, Joseph, Freud Sigmund. *Studies on Hysteria*. London: Hogarth Press and The Institute of Psycho-Analysis, 1955.
- Castelli, A. Elizabeth. *Martyrdom and Memory, Early Christian Culture Making*. New York: Columbia University Press, 2004.
- Carlacio, Jami L. *The Fiction of Toni Morrison, Reading and Writing on Race, Culture and Identity*. Urbana, Illinois: National Council of Teachers of English, 2007.
- Chin, Jean Lau. *The Psychology of Prejudice and Discrimination*. Santa Barbara: Praeger, 2010.
- Chin, Jean Lau. *The Psychology of Prejudice and Discrimination: Racism in America*. Volume 1, Westport: Greenwood Publishing Group, 2004.
- Claiborn, James, Pedrick Cherry. *The BDD Workbook, Overcome Body Dysmorphic Disorder and End Body Image Obsessions*. Oakland: New Harbinger Publications INC., 2002.
- Clark, David A, Purdon Christine. *Overcoming Obsessive Thoughts: How to Gain Control of Your OCD*. Oakland: New Harbinger Publications, 2005.
- D'Antonio, Toni Raiten. *Ugly as Sin: The Truth About How We Look and Finding Freedom From Self Hatred*. Deerfield Beach: Health Communications Inc., 2010.
- Emler, Michael R. *OCD Freedom for the Obsessive Compulsive*. New Jersey: P&R Publishing, 2004.
- Enaharo, Khari. *Race Code War, The Power of Words, Images and Symbols on the Black Psyche*. Chicago, Illinois: African American Images, 2003.
- Etcoff, Nancy. *Survival of the Prettiest: The Science of Beauty*. New York: Anchor Books, 2000.
- Fanon, Frantz. *Black Skin White Masks*. London: Pluto Press, 1986.
- Freud, Sigmund. *A General Introduction to Psychoanalysis*. New York: Washington Square Press, INC., 1960.
- Freud, Sigmund. *An Outline of Psycho-Analysis*. Mansfield: Martino Publishing, 2011.
- Freud, Sigmund. *Beyond the Pleasure Principle*. London: Hogarth Press and The Institute of Psycho-Analysis, 1961.
- Freud, Sigmund. *Dora: An Analysis of a Case of Hysteria*. New York: Collier Books, 1963.
- Freud, Sigmund. Strachey James, *Inhibitions, Symptoms and Anxiety*. New York: W. W.

- Norton & Company, 1990.
- Freud, Sigmund. *Introductory Lectures on Psychoanalysis*. New York: W.W. Norton & Company, Inc., 1966.
- Freud, Sigmund. *The Ego and The Id*. Mansfield: Martino Publishing, 2010.
- Freud, Sigmund. *Three Essays on The Theory of Sexuality, The Cornerstone of Freudian Psychoanalysis*. New York: Discus Book, 1971.
- Freud, Sigmund. *The Future of An Illusion*. London· New York: W.W. Norton & Company, 1961.
- Freud, Sigmund. *The Interpretation of Dreams*. New York: Avon Books, 1965.
- Freud, Sigmund. *The Problem of Anxiety*. New York: W. W. Norton & Company INC and The Psychoanalytic Quarterly Press, 1963.
- Fultz, Lucille P. *Toni Morrison Playing with Difference*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press, 2003.
- Giordano, Simona. *Understanding Eating Disorders: Conceptual and Ethical Issues in the Treatment of Anorexia and Bulimia Nervosa*. Oxford, New York: Oxford University Press, 2008.
- Griffin, John Howard. *Black Like Me*. New York: New American Library, 2003.
- Groth, A. Nicholas, Birnbaum H. Jean. *Men Who Rape, The Psychology of The Offender*. Cambridge: Basic Books, 1979.
- Hamermesh, Daniel S. *Beauty Pays: Why Attractive People Are More Successful*. Oxfordshire: University Press, 2011.
- Hall, Lindsey, Ostroff Monica. *Anorexia Nervosa: A Guide to Recovery*. Carlsbad: Gurze Books, 1999.
- Hall, Lindsey, Cohn Leigh. *Bulimia, A Guide to Recovery*. Carlsbad: Gurze Books, 2010.
- Hall, Calvin S. *A Primer of Freudian Psychology*. New York and Scarborough Ontario: New American Library, 1979.
- Hemfelt, Robert, Minirth Frank, Meier Paul. *Love is a Choice*. London: Monarch Books, 2002.
- Herman, Judith. *Trauma and Recovery: The Aftermath of Violence—from Domestic Abuse to Political Terror*. New York: Basic Books, 1997.
- Hyman, Bruce M, Pedrick Cherlene. *The OCD Workbook: Your Guide to Breaking Free from Obsessive-Compulsive Disorder*. Oakland: New Harbinger Publications, 2010.

- Humphrey, Nicholas. *Soul Dust, The Magic of Consciousness*. Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2011.
- Iyasere, Solomon O, Iyasere Marla W. *Toni Morrison (Critical Insights)* Pasadena: Salem Press, 2010
- Kaufman, Gershen. *The Psychology of Shame: Theory and Treatment of Shame-Based Syndromes*. New York: Springer Publishing Company, 2004.
- Kubitschek, Missy Dehn. *Toni Morrison, A Critical Companion*. Westport, Connecticut · London: Greenwood Press, 1998.
- Lane, Christopher. *The Psychoanalysis of Race*. New York: Columbia University Press, 1998.
- Liau Belinda. *Sex and Aggression: The Media's Toxic Contamination of Society*. Indiana: AuthorHouse, 2009.
- Livingstone, David Smith. *Less Than Human: Why We Demean, Enslave and Exterminate Others*. New York: St.Martin's Press, 2011.
- Low Barbara. *Psycho-Analysis, A Brief Account of the Freudian Theory*. London: George Allen & Unwin Ltd., 1920.
- McDougall, William. *An Introduction to Social Psychology*. New York: Dover Publication, 2003.
- Meyer, Cheryl L, Oberman Michelle, White Kelly, Rone Michelle, Batra Priya, Proano Tara C. *Mothers Who Kill Their Children: Understanding the Acts of Moms from Susan Smith to the "Prom Mom"*. New York and London: New York University Press, 2001.
- Middleton, David. *Toni Morrison's Fiction: Contemporary Criticism*. New York and London: Garland Publishing INC., 2000.
- Miles, Robert. *Racism*. London and New York: Routledge, 1989.
- Mondimore, Francis Mark. *Bipolar Disorder: A Guide for Patients and Families*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 2006.
- Otten, Terry. *The Crime of Innocence in The Fiction of Toni Morrison*. Columbia and London: University of Missouri Press, 1989.
- Page, Philips. *Dangerous Freedom, Fusion and Fragmentation in Toni Morrison's Novels*. Jackson: University Press of Mississippi, 1995.
- Peterson, Nancy J. *Toni Morrison, Critical and Theoretical Approaches*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1997.

- Phillips, Katharine A. *The Broken Mirror: Understanding and Treating Body Dismorphic Disorder*. New York: Oxford University Press, 2005.
- Puner, Walker Helen. *A Biography, Freud His Life and His Mind*. New York: Dell Publishing CO. INC., 1947.
- Rex, John. *Race and Ethnicity*. Milton Keynes: Open University Press, 1986, 148p.
- Rumney, Avis. *Dying to Please: Anorexia, Treatment and Recovery*. Jefferson: McFarland Company, 2009.
- Sandoz, Emily K, Wilson Kelly G, DuFrene Troy. *The Mindfulness and Acceptance Workbook for Bulimia: A Guide to Breaking Free from Bulimia Using Acceptance and Commitment*. CA: New Harbinger Publications, 2011.
- Schreiber, Evelyn Jaffe. *Race, Trauma, and Home in the Novels of Toni Morrison*. Baton Rouge: Louisiana State University Press, 2010
- Sears, Robert. *The Autism Book: What Every Parent Needs to Know About Early Detection, Treatment, Recovery, and Prevention*. New York: Little, Brown and Company, 2010.
- Stein, Karen F. *Reading, Learning, Teaching Toni Morrison*. New York: Peter Lang Publishing, Inc., 2009.
- Stott, Bettina, Tickle Anna. *Exploring Bullying with Adults with Autism and Asperger Syndrome*. Philadelphia: Jessica Kingsley Pub., 2010.
- Strauss, Claude Levi. *The Race Question in Modern Science*. Paris: Unesco, 1953.
- Tally, Justine. *The Cambridge Companion to Toni Morrison*. New York: Cambridge University Press, 2007.
- Tate, Claudia. *Psychoanalysis and Black Novels Desire and the Protocols of Race*. New York, Oxford: Oxford University Press, 1998.
- Johnson, Craig L. *Psychodynamic Treatment of Anorexia Nervosa and Bulimia*. New York, London: The Guilford Press, 1991.
- Veale, David, Neziroglu Fugen. *Body Dymorphic Disorder A Treatment Manual*. Oxford: Wiley-Blackwell, 2010.
- Wilson, William Julius. *The Declining Significance of Race, Blacks and Changing American Institution*. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1980.
- Winston, Andrew S. *Defining Difference, Race and Racism in the History of Psychology*. Washington DC: American Psychological Association, 2004.
- Zuhlke, Adriana. *Subjugation and Resistance of Black Women in the Novels of Toni Morrison and Maryse Conde*. Norderstedt: Books on Demand GmbH, 2005.

